

EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS PARLAMENTS

PADOME

**Strasbūrā, 2021. gada 15. septembrī
(OR. en)**

**2018/0247 (COD)
LEX 2119**

PE-CONS 67/21

**ELARG 54
COWEB 102
CFSP/PESC 805
RELEX 744
FIN 673
CADREFIN 408
POLGEN 158
MIGR 172
CODEC 1196**

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,
AR KO IZVEIDO PIRMSPIEVIENOŠANĀS PALĪDZĪBAS INSTRUMENTU (IPA III)**

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES
REGULA (ES) 2021/...**

(2021. gada 15. septembris),

**ar ko izveido Pirmspievienšanās palīdzības instrumentu
(IPA III)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 212. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu²,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru³,

¹ OV C 110, 22.3.2019., 156. lpp.

² OV C 86, 7.3.2019., 295. lpp.

³ Eiropas Parlamenta 2019. gada 27. marta nostāja (OV C 108, 26.3.2021., 409. lpp.) un Padomes 2021. gada 7. septembra nostāja pirmajā lasījumā (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta)]. Eiropas Parlamenta ... nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta).

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 231/2014¹ zaudēs spēku 2020. gada 31. decembrī. Lai saglabātu Savienības ārējās darbības efektivitāti, laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam būtu jāturpina piemērot ārējās palīdzības plānošanas un sniegšanas satvars.
- (2) Pirmspievienšanās palīdzības instrumenta mērķis ir sagatavot saņēmējus turpmākai dalībai Savienībā un atbalstīt to pievienošanās procesu. Tāpēc ir svarīgi ieviest īpašu pirmspievienšanās palīdzības instrumentu I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam (*IPA III*) paplašināšanās atbalstam, vienlaikus nodrošinot, ka tā mērķi un darbība atbilst Līguma par Eiropas Savienību (LES) 21. pantā izklāstītajiem Savienības ārējās darbības vispārīgajiem mērķiem, tostarp tādiem kā pamattiesību un principu ievērošana, kā arī cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma aizsardzība un veicināšana, un papildina šos mērķus. Šim instrumentam būtu arī jāpapildina Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instruments – "Eiropa pasaulē" (*NDICI*), kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/947².

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 231/2014 (2014. gada 11. marts), ar ko izveido Pirmspievienšanās palīdzības instrumentu (*IPA II*) (OV L 77, 15.3.2014., 11. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/947 (2021. gada 9. jūnijs), ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē", groza un atceļ Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, *Euratom*) Nr. 480/2009 (OV L 209, 14.6.2021., 1. lpp.).

- (3) LES 49. pantā ir noteikts, ka jebkura Eiropas valsts, kas ievēro vērtības, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības, un apņemas sekmēt minētās vērtības, var iesniegt pieteikumu, lai kļūtu par Savienības dalībvalsti. Minētās vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, nediskriminēšana, iecietība, taisnīgums, solidaritāte un sieviešu un vīriešu līdztiesība.
- (4) Eiropas valsts, kas iesniegusi pieteikumu pievienoties Savienībai, var kļūt par Savienības dalībvalsti tikai tad, kad ir apliecināts, ka tā pilnībā atbilst pievienošanās kritērijiem, kas tika noteikti Eiropadomes 1993. gada jūnija sanāksmē Kopenhāgenā ("Kopenhāgenas kritēriji"), un ar noteikumu, ka Savienība spēj integrēt jauno dalībvalsti. Kopenhāgenas kritēriji attiecas uz to iestāžu stabilitāti, kas nodrošina demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un minoritāšu tiesību ievērošanu un aizsardzību, uz funkcionējošas tirgus ekonomikas pastāvēšanu, kā arī uz spēju izturēt konkurences spiedienu un tirgus spēkus Savienībā un uz spēju uzņemties ne tikai Līgumos paredzētās tiesības, bet arī pienākumus, tostarp īstenot politiskās, ekonomiskās un monetārās savienības mērķus.

- (5) Savienības paplašināšanās politika ir stratēģisks ieguldījums Eiropas mierā, drošībā, stabilitātē un labklājībā un dod Savienībai lielākas iespējas pievērsties globālām problēmām. Tā arī nodrošina plašākas ekonomiskās un tirdzniecības iespējas, kas sniedz abpusēju ieguvumu gan Savienībai, gan valstīm, kuras vēlas kļūt par tās dalībvalstīm, un vienlaikus nodrošina pakāpenisku saņēmēju pārveidi. Iespējai kļūt par Savienības dalībvalsti piemīt spēcīga transformējoša ietekme, un tā rada pozitīvas izmaiņas demokrātijā, politikā, ekonomikā un sabiedrībā.
- (6) Paplašināšanās procesa pamatā ir noteikti kritēriji, kā arī taisnīgi un stingri nosacījumi. Katrs saņēmējs tiek novērtēts, pamatojoties uz nopelniem. Panāktā progresa novērtējuma un trūkumu uzskaites mērķis ir I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem sniegt stimulus un vadlīnijas vajadzīgo tālejošo reformu turpināšanā. Lai paplašināšanās izredzes kļūtu par realitāti, joprojām būtiska ir stingra apņemšanās ievērot "pamatjautājumi vispirms". Pieeja "pamatjautājumi vispirms" sasaista tiesiskumu un pamattiesības ar divām citām izšķiroši svarīgām pievienošanās procesa jomām: ekonomikas pārvaldību, kur lielāks uzsvars likts uz ekonomikas attīstību un uzlabotu konkurētspēju, un demokrātisku iestāžu stiprināšanu un valsts pārvaldes reformu. Katrs no šiem trim pamatprincipiem ir izšķiroši svarīgs reformu procesos pie I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem un risina galvenos jautājumus, par kuriem cilvēki pauduši bažas. Virzība uz pievienošanos ir atkarīga no tā, kā katrs pieteikuma iesniedzējs ievēro Savienības vērtības, un no tā spējas veikt un īstenot nepieciešamās reformas, lai pielāgotu savu politisko, institucionālo, tiesisko, administratīvo un ekonomisko sistēmu Savienības noteikumiem, standartiem, politikas nostādņām un praksēm.

- (7) Labas kaimiņattiecības un reģionālā sadarbība ir būtiski paplašināšanās procesa elementi, un tās ir ļoti svarīgas Savienības drošībai un stabilitātei kopumā. Svarīga ir arī galīga, iekļaujoša un saistoša divpusējo strīdu atrisināšana.
- (8) Pieņemt Eiropas pamatvērtības un apņemties tās ievērot ir izvēle, un tas ir būtiski visiem partneriem, kas vēlas pievienoties Savienībai. Ņemot to vērā, partneriem būtu jāuzņemas atbildība un pilnībā jāapņemas ievērot Eiropas vērtības, kā arī atbalstīt noteikumus un vērtībās balstītu globālo kārtību un savu iedzīvotāju interesēs aktīvi veikt nepieciešamās reformas. Tas nozīmē arī pakāpeniski pieskaņoties Savienības kopējai ārpolitikai un drošības politikai, īpaši jautājumos, kas skar būtiskas kopīgās intereses, piemēram, jautājumos par ierobežojošiem pasākumiem un dezinformācijas un citu hibrīddraudu apkarošanu.
- (9) Komisija savā 2018. gada 6. februāra paziņojumā "Ticama paplašināšanās perspektīva Rietumbalkāniem un padziļināta ES iesaiste šajā reģionā" uzsvēra noteiktas, uz sasniegumiem balstītas Rietumbalkānu izredzes dalībai Savienībā. 2020. gada 5. februārī Komisija savā paziņojumā "Pievienošanās procesa uzlabošana – ticama ES perspektīva Rietumbalkāniem" nāca klajā ar pārstrādātu metodoloģiju pievienošanās procesam, kuru apstiprināja Padome. Komisija arī nāca klajā ar ekonomikas un investīciju plānu Rietumbalkāniem, lai tie ilgtermiņā atgūtos no Covid-19 krīzes.

- (10) Savienība un tās dalībvalstis 2018. gada 17. maija Sofijas deklarācijā un 2020. gada 6. maija Zagrebas deklarācijā ir atkārtoti apliecinājušas viennozīmīgo atbalstu Rietumbalkānu Eiropas perspektīvai, kā arī savas saistības visos līmeņos atbalstīt reģiona politisko, ekonomisko un sociālo pārveidi. Zagrebas deklarācijā Savienība un tās dalībvalstis ir atkārtoti paudušas savu stingro solidaritāti ar Rietumbalkānu partneriem, jo īpaši Covid-19 krīzes kontekstā.
- (11) Eiropadome kandidātvalsts statusu ir piešķīrusi Albānijas Republikai, Islandei, Melnkalnei, Ziemeļmaķedonijas Republikai, Serbijas Republikai un Turcijas Republikai. Tā ir apstiprinājusi Rietumbalkānu Eiropas perspektīvu, kā pamatā ir stabilizācijas un asociācijas process, kurš joprojām ir vienots satvars attiecībām ar Rietumbalkāniem. Neskarot nostājas par statusu vai jebkādos turpmākus lēmumus, kas jāpieņem Eiropadomei vai Padomei, valstis, kuras izmanto šādas Eiropas perspektīvas radītās priekšrocības un kurām vēl nav piešķirts kandidātvalsts statuss, var uzskatīt par potenciālajām kandidātvalstīm tikai šīs regulas īstenošanas nolūkos. Islandes valdība 2015. gada martā lūdza Savienībai vairs neuzskatīt Islandi par kandidātvalsti, tomēr oficiāli neatsaucot Islandes dalības pieteikumu.

- (12) Palīdzība būtu arī jāsniedz saskaņā nolīgumiem, ko Savienība noslēgusi ar I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem. Palīdzība saskaņā ar šo regulu būtu galvenokārt jākoncentrē uz to, kā I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem palīdzēt stiprināt demokrātijas institūcijas un tiesiskumu, reformēt tiesu sistēmu un valsts pārvaldi, ievērot pamattiesības, tostarp pie minoritātēm piederošo personu pamattiesības, un veicināt dzimumu līdztiesību, iecietību, sociālo iekļaušanu un aizliegt diskrimināciju jebkādu iemeslu dēļ, tostarp personu, kas atrodas neaizsargātās situācijās, bērnu vai personu ar invaliditāti diskrimināciju. Tai būtu arī jāsekmē sociālas tirgus ekonomikas attīstība atbilstoši galvenajiem principiem un tiesībām, kas noteikti Eiropas sociālo tiesību pīlārā, kuru Eiropas Parlaments, Padome un Komisija svinīgi proklamēja un parakstīja 2017. gada 17. novembrī¹. Tai nebūtu jāsekmē darbības, kas veicina jebkāda veida segregāciju vai sociālo atstumtību.

¹ OV C 428, 13.12.2017., 10. lpp.

- (13) Labas kaimiņattiecības un reģionālā sadarbība ir būtiski paplašināšanās procesa elementi, tāpēc, sniedzot palīdzību, būtu arī jāturpina atbalstīt I pielikumā uzskaitīto saņēmēju centienus sekmēt reģionālu, makroreģionālu un pārrobežu sadarbību, un teritoriālo attīstību, tostarp, īstenojot Savienības makroreģionālās stratēģijas. Šīm programmām būtu vēl vairāk jāveicina plaša palīdzības redzamība Savienībā un I pielikumā uzskaitītajos saņēmējos. Palīdzībai saskaņā ar šo regulu būtu arī jāveicina saņēmēju ekonomiskā un sociālā attīstība un ekonomikas pārvaldība, jāsekmē ekonomiskā integrācija Savienības vienotajā tirgū, tostarp sadarbība muitas jomā, jāveicina atklāta un taisnīga tirdzniecība, kas atbalsta gudras, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes programmu, tostarp ar reģionālās attīstības un kohēzijas politikas, lauksaimniecības un lauku attīstības politikas, sociālās un nodarbinātības politikas, tostarp darbaspēka mobilitātes, īstenošanu, digitālās ekonomikas un sabiedrības attīstību, un veicinot pētniecību un inovāciju, arī saistībā ar 2018. gada pamatiniciatīvu "Digitalizācijas programma Rietumbalkāniem".
- (14) Ar *IPA III* paredzētajām darbībām būtu jāatbalsta samierināšana, miera veidošana un konfliktu novēršana, izmantojot starpniecības centienus, uzticības veicināšanas pasākumus un procesus, ar ko veicina tiesiskumu, patiesības noskaidrošanu, reparācijas un neatkārtotības garantijas.

- (15) Saskaņā ar šo regulu sniegtā palīdzība būtu jāizmanto, lai stiprinātu veselības drošību un sagatavotību sabiedrības veselības ārkārtas situācijām, kā arī lai, papildinot citus Savienības instrumentus, vērstos pret būtisko ekonomikas satricinājumu, ko radījis Covid-19 uzliesmojums, un mazinātu tā smagās sociālekonomiskās sekas, mobilizējot resursus nolūkā paātrināt reģiona ekonomikas atveseļošanu.
- (16) Īpašs uzsvars būtu jāliek uz papildu iespēju radīšanu jaunatnei, tostarp jaunažiem profesionāļiem, vienlaikus nodrošinot, lai šādas iespējas veicinātu I pielikumā uzskaitīto saņēmēju sociālekonomisko attīstību. Saskaņā ar šo regulu sniegtās palīdzības mērķim vajadzētu arī būt novērst intelektuālā darbaspēka emigrāciju.
- (17) Gan I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem, gan Savienībai būtu labi jāinformē par centieniem, ko Savienība, izmantojot *IPA III* finansējumu, īsteno, lai atbalstītu reformu progresu pie minētajiem saņēmējiem. Šajā sakarā Savienībai būtu jāpastiprina saziņas un kampaņu centieni, lai nodrošinātu *IPA III* finansējuma redzamību.
- (18) Savienībai būtu jāsniedz atbalsts pārejai uz tādu pievienošanos, kas, pamatojoties uz dalībvalstu pieredzi, dotu ieguvumu I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem. Šādā sadarbībā īpaša uzmanība būtu jāpievērš tās pieredzes apmaiņai, kuru dalībvalstis guvušas savu reformu procesā.

- (19) Tiesiskuma, tostarp tiesu iestāžu neatkarības, stiprināšana, cīņa pret korupciju, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un organizēto noziedzību, kā arī pārredzamība, laba pārvaldība visos līmeņos un valsts pārvaldes reforma, tostarp tādās jomās kā publiskais iepirkums, konkurence un valsts atbalsts, joprojām ir galvenie uzdevumi, un saņēmējiem tie ir būtiski, lai tuvinātos Savienībai un sagatavotos pilnībā uzņemties Savienības dalībvalsts pienākumus. Ņemot vērā to, ka minētajās jomās veiktās reformas noris ilgākā termiņā un ka ir jāgūst manāmi rezultāti, saskaņā ar šo regulu sniegtai finansiālajai palīdzībai iespējami īsā laikā būtu jāatrisina minētie jautājumi.
- (20) Saskaņā ar līdzdalības demokrātijas principu Komisijai būtu jāsekmē parlamenta spēju stiprināšana, parlamentārā uzraudzība, demokrātiskās procedūras un taisnīga pārstāvība katrā no I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem.
- (21) Uzlabota stratēģiskā un operatīvā sadarbība drošības jomā starp Savienību un I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem ir būtiska, lai efektīvi un sekmīgi vērstos pret drošības apdraudējumiem un organizētās noziedzības un terorisma draudiem.
- (22) Svarīgs aspekts sadarbībā starp Savienību un I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem ir starptautiskā un reģionālā sadarbība migrācijas jomā, tostarp turpmāka robežu un migrācijas pārvaldības spēju konsolidācija, starptautiskās aizsardzības pieejamības nodrošināšana, apmaiņa ar attiecīgo informāciju, robežkontroles uzlabošana un centieni vērsties pret neatbilstīgu migrāciju, piespiedu pārvietošanas novēršana un cīņa pret cilvēku tirdzniecību un cilvēku kontrabandu.

- (23) Būtu jāuzlabo I pielikumā uzskaitīto saņēmēju komunikācijas spējas, lai nodrošinātu sabiedrības atbalstu un izpratni par Savienības vērtībām un priekšrocībām un pienākumiem, kādi ir iespējamaī dalībai Savienībā, vienlaikus pievēršoties dezinformācijas jautājumam.
- (24) Savienībai ir jāuzņemas vadība pārejā uz veselīgu planētu un ciešāk savienotu pasauli. Eiropas zaļais kurss, kas noteikts Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumā, nodrošina atjaunotu apņemšanos un jaunu stratēģisko satvaru šā globālā mērķa sasniegšanai. Savienībai būtu jāizmanto sava ietekme, speciālās zināšanas un finansiālā palīdzība, lai rosinātu I pielikumā uzskaitītos saņēmējus pievienoties tai ceļā uz ilgtspējas sasniegšanu. Tāpēc ar šo regulu būtu jāveicina zaļā programma, pastiprinot vides aizsardzību, palīdzot mazināt klimata pārmaiņas un palielināt klimatnoturību un paātrinot pāreju uz mazoglekļa ekonomiku.

- (25) I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem ir jābūt labāk sagatavotiem, lai pievērstos globālām problēmām, piemēram, tām, kas ir saistītas ar ilgtspējīgu attīstību un klimata pārmaiņām, un jāpielāgojas Savienības centieniem risināt minētos jautājumus. Ņemot vērā to, cik svarīgi ir cīnīties pret klimata pārmaiņām atbilstīgi Savienības saistībām īstenot Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros pieņemto Parīzes nolīgumu¹ un Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus, *IPA III* būtu jāpalīdz Savienības politikā integrēt rīcību klimata politikas jomā un sasniegt vispārējo mērķi – ar 30 % no Savienības budžeta izdevumiem atbalstīt klimata mērķu sasniegšanu – un mērķi, proti, 2024. gadā 7,5 % un 2026. gadā un 2027. gadā 10 % no budžeta izdevumiem atvēlēt bioloģiskās daudzveidības mērķiem, vienlaikus ņemot vērā starp klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķiem pastāvošo pārklāšanos. Gaidāms, ka saskaņā ar *IPA III* veikto darbību ieguldījums klimata mērķu sasniegšanā būs 18 % no *IPA III* kopējā finansējuma, ar mērķi līdz 2027. gadam šo procentuālo daļu palielināt līdz 20 %. Sagatavojot un īstenojot *IPA III*, ir jāapzina attiecīgās darbības, un *IPA III* kopējais ieguldījums būtu jāņem vērā attiecīgajos izvērtēšanas un pārskatīšanas procesos.

¹ OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.

- (26) *IPA III* darbībām būtu jāpalīdz īstenot 2015. gada septembrī pieņemtās Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam, kas ir universāla programma, kuru Savienība un tās dalībvalstis ir pilnībā apņēmušās īstenot un kuru atbalsta visi I pielikumā uzskaitītie saņēmēji. Lai sasniegtu šos mērķus, papildus darbībām, kurās viens no galvenajiem mērķiem ir klimats, ar darbībām, ko veic saskaņā ar *IPA III*, kad vien iespējams, būtu jāintegrē vides ilgtspējas un klimata pārmaiņu mērķi visās nozarēs, īpašu uzmanību pievēršot vides aizsardzībai un pārrobežu piesārņojuma novēršanai, un zaļā izaugsme būtu jāiekļauj valsts un vietējās stratēģijās, tostarp, atbalstot ilgtspējas kritēriju publiskajā iepirkumā. Darbībām, ko veic saskaņā ar *IPA III*, vajadzētu būt saskanīgām ar principu "nekaitēt" un pēc iespējas būtu jāievēro Savienības taksonomija, jo īpaši, lai nodrošinātu investīciju ilgtspēju Rietumbalkānos un Turcijā.

- (27) Īstenojot šo regulu, būtu jāvadās pēc dzimumu līdztiesības principa un pēc principa – pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm un meitenēm, kā arī būtu jācenšas aizsargāt un veicināt sieviešu un meiteņu tiesības saskaņā ar ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāniem un attiecīgajiem Padomes secinājumiem un starptautiskajām konvencijām, tostarp Padomes 2018. gada 10. decembra secinājumiem par sievietēm, mieru un drošību. Stiprinot dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm Savienības ārējā darbībā un palielinot centienus sasniegt minimālos snieguma standartus, kas norādīti ES Dzimumu līdztiesības rīcības plānos, būtu jāpanāk dzimumsensitīva un pārveidojoša pieeja sadarbībā starp Savienību un I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem. Dzimumu līdztiesība būtu jāatspoguļo un jāintegrē visā šīs regulas īstenošanas gaitā.
- (28) Ar šo regulu paredz finansējumu visam *IPA* III laikposmam, un tas Eiropas Parlamentam un Padomei ikgadējās budžeta procedūras laikā ir galvenā atsauces summa atbilstīgi 18. punktam Eiropas Parlamenta, Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumā par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp ceļvedī jaunu pašu resursu ieviešanai¹.

¹ OV L 433I, 22.12.2020., 28. lpp.

- (29) Komisijai un dalībvalstīm būtu jānodrošina sniegtās palīdzības atbilstība prasībām, saskaņotība, konsekvence un papildināmība, jo īpaši, regulāri apspriežoties un bieži apmainoties ar informāciju dažādos palīdzības sniegšanas cikla posmos, tostarp vietējā līmenī. Būtu jāveic arī pasākumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu labāku koordināciju un papildināmību ar citiem līdzekļu devējiem, tostarp, regulāri apspriežoties. Komisijai būtu jānodrošina, ka ar attiecīgajām I pielikumā uzskaitīto saņēmēju ieinteresētajām personām, tostarp pilsoniskās sabiedrības organizācijām un attiecīgi vietējām un reģionālām iestādēm, notiek pienācīga apspriešanās un tām ir savlaicīgi nodrošināta piekļuve attiecīgajai informācijai, tādējādi ļaujot tām veikt nozīmīgus uzdevumus programmu plānošanas un īstenošanas un ar to saistītos uzraudzības procesos. Vajadzētu palielināt pilsoniskās sabiedrības nozīmi –programmās, kuras īsteno valdības struktūras un pilsoniskās sabiedrības kā tiešas Savienības palīdzības saņēmējas nozīmi. Tāpat ar Savienības palīdzību būtu jāatbalsta arī cilvēktiesību aizstāvji.

- (30) To darbību prioritātes, ar kurām cenšas sasniegt to attiecīgo politikas jomu mērķus, kas tiek atbalstītas ar šo regulu, būtu jānosaka plānošanas satvarā, ko Komisija ir izstrādājusi Savienības daudzgadu finanšu shēmas laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam ("*IPA* plānošanas satvars"). *IPA* plānošanas satvars būtu jāizstrādā partnerībā ar I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem atbilstoši vispārējam politikas satvaram un principiem, kā arī vispārējiem un konkrētiem mērķiem, kas noteikti šajā regulā, un tajā būtu pienācīgi jāņem vērā attiecīgās nacionālās stratēģijas. *IPA* plānošanas satvarā būtu jānosaka atbalstāmās jomas, izmantojot indikatīvu sadalījumu katrai atbalsta jomai, tostarp ar klimatu saistīto izdevumu aplēses.

- (31) Savienības un I pielikumā uzskaitīto saņēmēju kopējās interesēs ir pastiprināt šo saņēmēju centienus reformēt savas politiskās, tiesību un ekonomikas sistēmas, lai pievienotos Savienībai. Palīdzības pamatā vajadzētu būt gan uz sniegumu balstītai pieejai, gan taisnīgas daļas principam, nodrošinot progresu attiecībā uz visiem I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem. Palīdzībai vajadzētu būt mērķtiecīgai un pielāgotai saņēmēju konkrētajai situācijai, ņemot vērā jebkādus turpmākus centienus, kas vajadzīgi, lai sasniegtu šīs regulas mērķus. I pielikumā uzskaitīto saņēmēju vajadzības un spējas būtu jāņem vērā saskaņā ar taisnīgas daļas principu, lai izvairītos no nesamērīgi zema palīdzības līmeņa salīdzinājumā ar citiem saņēmējiem. Palīdzība saskaņā ar šo regulu būtu jādiferencē pēc apjoma un intensitātes atbilstoši I pielikumā uzskaitīto saņēmēju sniegumam, jo īpaši to apņēmībai īstenot reformas un progresam to īstenošanā, sevišķi tādās jomās kā tiesiskums un pamattiesības, demokrātijas institūcijas un valsts pārvaldes reforma, ekonomiskā attīstība un konkurētspēja.

- (32) Ja attiecīgie rādītāji uzrāda būtisku I pielikumā uzskaitīto saņēmēju regresu vai pastāvīgu progresu trūkumu jomās, uz kurām attiecas pieeja "pamatjautājumi vispirms", būtu attiecīgi jāpielāgo palīdzības tvērums un intensitāte, neskarot Padomes pilnvaras pieņemt ierobežojošus pasākumus pēc tam, kad saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 215. pantu ir pieņemts lēmums daļēji vai pilnībā pārtraukt vai samazināt ekonomiskās un finanšu attiecības ar vienu vai vairākām trešām valstīm, un neskarot Komisijas pilnvaras apturēt maksājumus vai finansēšanas nolīgumu īstenošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, *Euratom*) 2018/1046¹ ("Finanšu regulu"). Pienācīga uzmanība būtu jāpievērš tam, lai saņēmēji ievērotu Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu un starptautisko tiesību principus.
- (33) Komisijai ik gadu būtu jānovērtē *IPA* plānošanas satvara īstenošana, aprakstot, kā tika īstenota uz sniegumu balstīta pieeja un taisnīgas daļas princips. Šajā novērtējumā būtu jāiekļauj arī pašreizējais stāvoklis attiecībā uz finansējuma līmeni katram mērķim, kā arī katram I pielikumā minētajam saņēmējam. Tam būtu arī jādod ar šo regulu izveidotajai komitejai iespēja saņemt pienācīgu informāciju, lai palīdzētu Komisijai.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, *Euratom*) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

- (34) Komisijai būtu jānodrošina, ka tiek ieviesti skaidri uzraudzības un izvērtēšanas mehānismi, lai garantētu efektīvu pārskatatbildību un pārredzamību Savienības budžeta īstenošanā un nodrošinātu efektīvu novērtējumu par virzību uz šīs regulas mērķu sasniegšanu. Ja vien tas ir iespējams un lietderīgi, Savienības darbības rezultāti būtu jāuzrauga un jāizvērtē, pamatojoties uz iepriekš noteiktiem, pārredzamiem un konkrētai valstij paredzētiem un izmērāmiem rādītājiem, kas ir pielāgoti *IPA III* specifikai un mērķiem.
- (35) Pāreja no pirmspievienšanās finansējuma tiešās pārvaldības, ko veic Komisija, uz netiešo pārvaldību, ko veic saņēmēji, būtu jāveic pakāpeniski un ņemot vērā attiecīgās minēto saņēmēju spējas, ievērojot labas pārvaldības principus. Komisijai būtu jāveic piemēroti uzraudzības pasākumi, lai nodrošinātu Savienības finanšu interešu aizsardzību, un vajadzības gadījumā jāspēj anulēt minēto pāreju. Sniedzot palīdzību, būtu jāturpina izmantot struktūras un instrumentus, kas pirmspievienšanās procesā ir apliecinājuši savu vērtību.

- (36) Savienībai būtu jācenšas maksimāli efektīvi izmantot pieejamos resursus, lai optimizētu savas ārējās darbības ietekmi. Tas būtu jāpanāk ar Savienības ārējās finansēšanas instrumentu saskaņotību, konsekvensi un papildināmību, kā arī sinerģiju ar citām Savienības politikas jomām un programmām, piemēram, pētniecības un inovācijas programmas "Apvārsnis Eiropa" kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/695¹, "Erasmus", kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/817², programma "Radošā Eiropa", kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/818³, Eiropas zaļo kursu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1056⁴ un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1153⁵, tostarp attiecīgā gadījumā saskaņotību un papildināmību ar makrofinansiālo palīdzību.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (OV L 170, 12.5.2021., 1. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/817 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido Savienības programmu izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās *Erasmus+* un atceļ Regulu (ES) Nr. 1288/2013 (OV L 189, 28.5.2021., 1. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/818 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu "Radošā Eiropa" (2021.–2027. gads) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1295/2013 (OV L 189, 28.5.2021., 34. lpp.).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1056 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu (OV L 231, 30.6.2021., 1. lpp.).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1153 (2021. gada 7. jūlijs), ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu un atceļ Regulas (ES) Nr. 1316/2013 un (ES) Nr. 283/2014 (OV L 249, 14.7.2021., 38. lpp.).

- (37) Lai maksimāli palielinātu apvienoto pasākumu ietekmi kopīga mērķa sasniegšanai, *IPA III* būtu jāspēj dot ieguldījumu saskaņā ar citām programmām veiktās darbībās, ja vien ar ieguldījumu netiek segtas vienas un tās pašas izmaksas.
- (38) Saskaņā ar *IPA III* Savienības piešķirtais finansējums būtu jāizmanto, lai finansētu saskaņā ar programmas "*Erasmus+*" starptautisko dimensiju veiktās darbības, kas būtu jāīsteno saskaņā ar Regulu (ES) 2021/817.
- (39) Uz šo regulu attiecas horizontālie finanšu noteikumi, ko, pamatojoties uz 322. pantu LESD, pieņēmis Eiropas Parlaments un Padome. Minētie noteikumi ir noteikti Finanšu regulā un jo īpaši ievieš procedūru budžeta izveidei un izpildei, izmantojot dotācijas, godalgas, iepirkumu, un netiešu pārvaldību, un paredz finanšu dalībnieku atbildības pārbaudi. Noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 322. pantu, ietver arī vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai.
- (40) Tā kā būtiska nozīme saistībā ar pareizu finanšu pārvaldību un efektīvu Savienības finansējumu ir demokrātijas, cilvēktiesību un tiesiskuma ievērošanai, kā minēts Finanšu regulā, palīdzību varētu apturēt, ja I pielikumā minētais saņēmējs pasliktina situāciju demokrātijas, cilvēktiesību vai tiesiskuma jomā.

- (41) Finansēšanas veidi un īstenošanas metodes saskaņā ar šo regulu būtu jāizvēlas, pamatojoties uz to spēju izpildīt konkrētos darbību mērķus un sasniegt rezultātus, jo īpaši, ņemot vērā kontroles izmaksas, administratīvo slogu un sagaidāmo neatbilstības risku. Būtu arī jāapsver vienreizēju maksājumu, vienotas likmes un vienības izmaksu izmantošana, kā arī finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām, kā minēts Finanšu regulas 125. panta 1. punktā.
- (42) Savienībai būtu jāturpina piemērot kopīgos noteikumus savas ārējās darbības īstenošanai. Noteikumi un procedūras, kas paredzēti, lai īstenotu Savienības instrumentus ārējās darbības finansēšanai, ir noteikti Regulā (ES) 2021/947. Būtu jāparedz sīki izstrādāti papildu noteikumi, lai risinātu konkrētas situācijas, jo īpaši attiecībā uz pārrobežu sadarbību, lauksaimniecības un lauku attīstības politikas jomās.

- (43) Ārējās darbības bieži vien tiek īstenotas ļoti nestabilā vidē, kur nepieciešams pastāvīgi un ātri pielāgoties Savienības partneru mainīgajām vajadzībām un globāliem izaicinājumiem, piemēram, tādiem kā cilvēktiesības, demokrātija un laba pārvaldība, drošība un stabilitāte, klimata pārmaiņas un vide, neatbilstīga migrācija un iedzīvotāju piespiedu pārvietošana un tās pamatcēloņi. Tādējādi, lai paredzamības principu konsekventi saskaņotu ar vajadzību ātri reaģēt uz jaunām vajadzībām, ir jāpielāgo programmu finansiālā īstenošana. Lai palielinātu Savienības spēju reaģēt uz neparedzētām vajadzībām, vienlaikus ievērojot principu par Savienības budžeta ikgadēju noteikšanu, šajā regulā būtu jāsaglabā elastība, kas jau ir atļauta saskaņā ar Finanšu regulu attiecībā uz citām politikas jomām, proti, piešķirto līdzekļu pārnēsumus un atkārtotu piešķiršanu, vienlaikus ievērojot šajā regulā noteiktos mērķus un uzdevumus. Tas nodrošinās Savienības līdzekļu efektīvu izmantošanu gan attiecībā uz Savienības pilsoņiem, gan I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem, tādējādi maksimāli palielinot Savienības līdzekļus, kas pieejami Savienības ārējās darbības pasākumiem.

- (44) Jaunajam Eiropas Fondam ilgtspējīgai attīstībai plus (EFIA+), kurš izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/947, balstoties uz iepriekšējo fondu, būtu jāveido integrēta finanšu pakete, kas pasaules mērogā nodrošina finansēšanas spējas dotāciju, budžeta garantiju un citu finanšu instrumentu veidā, tostarp I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem. Saskaņā ar šo regulu veikto EFIA+ darbību, kas aptver Rietumbalkānus, pārvaldība arī turpmāk būtu jānodrošina ar Rietumbalkānu ieguldījumu sistēmu (*WBIF*). *WBIF* koordinācijas komiteja pašlaik ietver I pielikumā uzskaitītos Rietumbalkānu saņēmējus, Eiropas Rietumbalkānu kopīgā fonda ieguldītājus, attiecīgās finanšu iestādes un attiecīgā gadījumā attiecīgās reģionālās organizācijas. Īpašajai stratēģiskajai padomei EFIA+ darbībām, kas aptver Rietumbalkānus, arī turpmāk vajadzētu būt iekļaujošai, kā minēts iepriekš.
- (45) Ar garantiju ārējai darbībai, kura izveidota ar Regulu (ES) 2021/947, atbalsta EFIA+ darbības, un *IPA III* vajadzētu palīdzēt nodrošināt vajadzīgo uzkrājumu attiecībā uz darbībām, kas tiek veiktas par labu I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem, tostarp uzkrājumu un saistības, kas izriet no makrofinansiālās palīdzības aizdevumiem.

- (46) Svarīgi ir nodrošināt, ka pārrobežu sadarbības programmas tiek īstenotas saskaņā ar ārējās darbības programmās izveidoto satvaru un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1059¹. Šajā regulā būtu jānosaka īpaši noteikumi par līdzfinansējumu.
- (47) Gada vai daudzgadu rīcības plāni un pasākumi, kas minēti šajā regulā, veido darba programmas saskaņā ar Finanšu regulu. Gada vai daudzgadu rīcības plāni ietver virkni pasākumu, kas sagrupēti vienā dokumentā.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1059 (2021. gada 24. jūnijs) par īpašiem noteikumiem attiecībā uz Eiropas teritoriālās sadarbības mērķi (*Interreg*), kas saņem atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda un ārējās finansēšanas instrumentiem (OV L 231, 30.6.2021., 94. lpp.).

- (48) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013¹ un Padomes Regulām (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95², (EK, *Euratom*) Nr. 2185/96³ un (ES) 2017/1939⁴ Savienības finanšu intereses jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, tostarp pasākumus attiecībā uz pārkāpumu, arī krāpšanas, novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu, un – attiecīgā gadījumā – administratīvu sodu uzlikšanu. Saskaņā jo īpaši ar Regulām (*Euratom*, EK) Nr. 2185/96 un (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013, Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) ir pilnvaras veikt administratīvu izmeklēšanu, ieskaitot pārbaudes un inspekcijas uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, *Euratom*) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (*Euratom*) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

² Padomes Regula (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienų finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

³ Padomes Regula (*Euratom*, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienų finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp.).

⁴ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras ("*EPPO*") izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) ir pilnvarota veikt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem pret Savienības finanšu interesēm, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371¹.

Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbojas Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, *OLAF*, Eiropas Revīzijas palātai un – attiecībā uz tām dalībvalstīm, kas īsteno ciešāku sadarbību, ievērojot Regulu (ES) 2017/1939, – *EPPO* nepieciešamās tiesības un piekļuve un jānodrošina, ka līdzvērtīgas tiesības piešķir Savienības līdzekļu apgūšanā iesaistītās trešās personas. I pielikumā uzskaitījumiem saņēmējiem būtu arī nekavējoties jāziņo Komisijai par pārkāpumiem, tostarp krāpšanu, par kuriem ir saņemta primārā administratīvā vai tiesas konstatācija, un tā jāinformē par administratīvā un tiesas procesa gaitu. Tā kā mērķis ir panākt atbilstību labai praksei dalībvalstīs, šī ziņošana būtu jāveic elektroniski, izmantojot Komisijas izveidoto Pārkāpumu pārvaldības sistēmu.

- (49) Palīdzība saskaņā ar šo regulu būtu jāīsteno pārredzami, atbildīgi un depolitizēti. Komisijai tas būtu cieši jāuzrauga – arī vietējā līmenī.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

- (50) Komunikācija sekmē demokrātiskas debates, pastiprina institucionālu Savienības finansējuma kontroli un rūpīgu tā pārbaudi un palīdz vairo Savienības uzticamību. Savienībai un Savienības finansējuma saņēmējiem būtu jāpalielina Savienības darbību redzamība un būtu pienācīgi jāziņo par Savienības atbalsta pievienoto vērtību. Šajā sakarībā, ievērojot Finanšu regulas noteikumus, ar Savienības finansējuma saņēmējiem noslēgtajos nolīgumos būtu jāiekļauj pienākumi, kas nodrošina pienācīgu redzamību, un Komisijai būtu pienācīgi un laikus jārīkojas, ja minētie pienākumi netiek pildīti.
- (51) Lai ņemtu vērā jebkādas izmaiņas paplašināšanās politikas regulējumā vai būtiskas izmaiņas I pielikumā uzskaitītajos saņēmējos, Komisijai būtu jādeleģē pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz II un III pielikumā uzskaitīto palīdzības tematisko prioritāšu pielāgošanu un atjaunināšanu, kā arī pieņemt deleģēto aktu, lai papildinātu šo regulu, nosakot palīdzībai atsevišķus konkrētus mērķus un tematiskās prioritātes. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu¹. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

¹ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

- (52) Lai nodrošinātu vienotus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, jo īpaši attiecībā uz īpašajiem nosacījumiem un struktūrām netiešai pārvaldībai ar I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem un lauku attīstības palīdzības īstenošanu, īstenošanas pilnvaras būtu jāpiešķir Komisijai. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011¹. Izstrādājot vienotus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāņem vērā gūtā pieredze saistībā ar iepriekšējā Pirmspievienšanās palīdzības instrumenta pārvaldību un īstenošanu. Ja notikumu attīstība to liek darīt, minētie vienotie nosacījumi būtu jāgroza.
- (53) Saskaņā ar šo regulu izveidotās komitejas kompetencē vajadzētu būt tiesību aktiem un saistībām saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1085/2006² un Regulu (ES) Nr. 231/2014, kā arī Padomes Regulas (EK) Nr. 389/2006³ 3. panta īstenošanai.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

² Padomes Regula (EK) Nr. 1085/2006 (2006. gada 17. jūlijs), ar ko izveido Pirmspievienšanās palīdzības instrumentu (*IPA*) (OV L 210, 31.7.2006., 82. lpp.).

³ Padomes Regula (EK) Nr. 389/2006 (2006. gada 27. februāris), ar ko izveido finansiāla atbalsta instrumentu, lai veicinātu Kipras turku kopienas ekonomisko attīstību, un ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 2667/2000 par Eiropas Rekonstrukcijas aģentūru (OV L 65, 7.3.2006., 5. lpp.).

- (54) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (55) Lai nodrošinātu atbalsta sniegšanas nepārtrauktību attiecīgajā politikas jomā un lai to varētu īstenot no daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam darbības sākuma, šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā un tā būtu jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku – no 2021. gada 1. janvāra,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I nodaļa

Vispārīgi noteikumi

1. pants

Priekšmets

Ar šo regulu izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (*IPA III*) laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam ("2021.–2027. gada DFS").

Tajā ir izklāstīti *IPA III* mērķi, budžets laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam, Savienības palīdzības veidi un šādas palīdzības sniegšanas noteikumi.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā "pārrobežu sadarbība" ir sadarbība starp:

- a) dalībvalstīm un šīs regulas I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem, kā minēts Regulas (ES) 2021/1059 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā;
- b) diviem vai vairākiem šīs regulas I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem; vai

- c) šīs regulas I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem un valstīm un teritorijām, kas uzskaitītas Regulas (ES) 2021/947 I pielikumā.

3. pants

IPA III mērķi

1. *IPA III* vispārīgais mērķis ir palīdzēt I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem pieņemt un īstenot politiskās, institucionālās, tiesiskās, administratīvās, sociālās un ekonomiskās reformas, kas vajadzīgas, lai šie saņēmēji ievērotu Savienības vērtības un pakāpeniski pielāgotos Savienības noteikumiem, standartiem, politikai un praksei ("*acquis*") ar mērķi nodrošināt turpmāku dalību Savienībā, tādējādi veicinot savstarpēju stabilitāti, drošību, mieru un labklājību.
2. *IPA III* ir šādi konkrēti mērķi:
 - a) stiprināt tiesiskumu, demokrātiju, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu, tostarp, veicinot neatkarīgu tiesu varu, pastiprinot drošību un cīnoties pret korupciju un organizēto noziedzību, ievērojot starptautiskās tiesības, nodrošinot plašsaziņas līdzekļu brīvību un akadēmisko brīvību, un pilsoniskajai sabiedrībai labvēlīgu vidi; veicināt nediskriminēšanu un iecietību; ievērot pie minoritātēm piederošu personu tiesības un veicināt dzimumu līdztiesību; un uzlabot migrācijas pārvaldību, tostarp robežu pārvaldību, novērst neatbilstīgu migrāciju un risināt piespiedu pārvietošanas jautājumus;

- b) pastiprināt valsts pārvaldes efektivitāti un atbalstīt pārredzamību, strukturālās reformas un labu pārvaldību visos līmeņos, tostarp publiskā iepirkuma un valsts atbalsta jomā;
- c) izstrādāt I pielikumā uzskaitīto saņēmēju noteikumus, standartus, politiku un praksi saskaņā ar Savienības noteikumiem, standartiem, politiku un praksi un stiprināt reģionālo sadarbību, samierināšanu un labas kaimiņattiecības, kā arī tiešus personiskus kontaktus un stratēģisko komunikāciju;
- d) pastiprināt ekonomisko un sociālo attīstību un kohēziju, īpašu uzmanību pievēršot jaunatnei, tostarp, izmantojot pilnvērtīgas izglītības un nodarbinātības politiku, atbalstot investīcijas un privātā sektora attīstību, koncentrējoties uz maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), kā arī lauksaimniecību un lauku attīstību;
- e) pastiprināt vides aizsardzību, palielināt klimatnoturību, paātrināt pāreju uz mazoglekļa ekonomiku, attīstīt digitālo ekonomiku un sabiedrību un stiprināt ilgtspējīgu savienojamību visās tās dimensijās;
- f) atbalstīt teritoriālo kohēziju un pārrobežu sadarbību pāri sauszemes un jūras robežām, tostarp transnacionālo un starpreģionālo sadarbību.

3. Atbilstīgi konkrētajiem mērķiem ar atbalstu attiecīgā gadījumā var tikt risinātas šādas tematiskās prioritātes:
- a) jau agrīnā posmā izveidot un veicināt tādu iestāžu pienācīgu darbību, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu tiesiskumu, un turpināt konsolidēt demokrātijas institūcijas;
 - b) stiprināt spēju risināt ar migrāciju saistītās problēmas reģionālā un starptautiskā līmenī;
 - c) uzlabot stratēģiskās komunikācijas spēju, tostarp saziņu ar sabiedrību par reformām, kas nepieciešamas, lai izpildītu kritērijus dalībai Savienībā;
 - d) uzlabot labu pārvaldību un reformēt valsts pārvaldi saskaņā ar valsts pārvaldes principiem;
 - e) stiprināt fiskālo un ekonomikas pārvaldību;
 - f) stiprināt visus labu kaimiņattiecību, reģionālās stabilitātes un savstarpējās sadarbības aspektus;
 - g) stiprināt Savienības un tās partneru spēju novērst konfliktus, veicināt mieru un risināt pirmskrīzes un pēckrīzes vajadzības;

- h) stiprināt pilsoniskās sabiedrības organizāciju spēju, neatkarību un plurālismu;
- i) veicināt saņēmēju noteikumu, standartu, politikas un prakses saskaņošanu ar Savienības noteikumiem, standartiem, politiku un praksi;
- j) veicināt dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm;
- k) stiprināt izglītības, apmācības un mūžizglītības kvalitāti visos līmeņos un piekļuvi tām, kā arī sniegt atbalstu kultūras un radošajām nozarēm un sportam;
- l) veicināt kvalitatīvu nodarbinātību un piekļuvi darba tirgum;
- m) veicināt sociālo aizsardzību un iekļaušanu un apkarot nabadzību;
- n) veicināt viedu, ilgtspējīgu, iekļaujošu un drošu transportu, novērst trūkumus svarīgākajās tīkla infrastruktūrās, un uzlabot energoapgādes drošību un diversifikāciju;
- o) uzlabot privātā sektora vidi un uzņēmumu, jo īpaši MVU, konkurētspēju;
- p) uzlabot piekļuvi digitālajām tehnoloģijām un pakalpojumiem un stiprināt pētniecību, tehnoloģiju attīstību un inovāciju;
- q) ieguldīt pārtikas apgādes un ūdensapgādes nodrošinājumā un drošumā;

- r) aizsargāt vidi un uzlabot vides kvalitāti;
- s) sadarboties ar I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem kodolenerģijas izmantošanā mīdām mērķiem veselības, lauksaimniecības un pārtikas nekaitīguma jomās;
- t) palielināt lauksaimniecības pārtikas un zivsaimniecības nozares spēju izturēt konkurences spiedienu un tirgus konjunktūru.

4. Lai veicinātu labas kaimiņattiecības, sekmētu Savienības integrāciju un veicinātu sociālekonomisko attīstību, ar palīdzību pārrobežu sadarbībai starp I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem vajadzības gadījumā var risināt šādas tematiskās prioritātes:

- a) veicināt pārrobežu nodarbinātību, darbaspēka mobilitāti un sociālo un kultūras integrāciju;
- b) aizsargāt vidi un veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, klimata pārmaiņu mazināšanu un riska novēršanu un pārvaldību;
- c) veicināt ilgtspējīgu transportu un uzlabot publiskās infrastruktūras;
- d) veicināt digitālo ekonomiku un sabiedrību;
- e) veicināt tūrisma un saglabāt un popularizēt kultūras un dabas mantojumu;
- f) ieguldīt jaunatnē, sportā, izglītībā un prasmēs;

- g) veicināt vietējo un reģionālo pārvaldību;
 - h) veicināt pārrobežu iniciatīvas, lai sekmētu samierināšanu un pārejas tiesiskumu;
 - i) pastiprināt konkurētspēju, uzņēmējdarbības vidi un MVU attīstību, tirdzniecību un investīcijas;
 - j) stiprināt pētniecību, tehnoloģiju attīstību, inovāciju un digitālās tehnoloģijas.
5. Tematiskās prioritātes palīdzības sniegšanai, ņemot vērā I pielikumā uzskaitīto saņēmēju vajadzības un spējas, ir sīkāk izklāstītas II pielikumā. Tematiskās prioritātes pārrobežu sadarbībai starp I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem ir sīkāk izklāstītas III pielikumā. Katra no minētajām tematiskajām prioritātēm var palīdzēt sasniegt vienu vai vairākus konkrētus mērķus.
6. Komisija pirms *IPA* plānošanas satvara pieņemšanas ir pilnvarota pieņemt deleģēto aktu saskaņā ar 14. un 15. pantu, lai papildinātu šo regulu, nosakot konkrētus konkrētus mērķus un tematiskās prioritātes palīdzībai jautājumos, kas minēti šā panta 3. punkta a) līdz m) apakšpunktā un r) apakšpunktā un 4. punkta a) līdz j) apakšpunktā.

4. pants

Budžets

1. Finansējums *IPA III* īstenošanai laikposmā no 2021. gada līdz 2027. gadam ir 14 162 000 000 EUR faktiskajās cenās.
2. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/947 24. pantu šā panta 1. punktā minēto summu var izmantot, lai finansētu atbalsta pasākumus, kas vajadzīgi *IPA III* īstenošanai, piemēram, sagatavošanas, uzraudzības, kontroles, revīzijas un izvērtēšanas darbībām, tostarp korporatīvajām informācijas tehnoloģiju sistēmām.

5. pants

Vairākprogrammu noteikumi

1. Īstenojot šo regulu, ir jānodrošina saskaņība, sinerģija un papildināmība ar citām Savienības ārējās darbības jomām un citām attiecīgajām Savienības politikas jomām un programmām, un politikas saskaņotība attīstībai.
2. Regula (ES) 2021/947 attiecas uz darbībām, kas īstenotas saskaņā ar šo regulu, ja uz to ir atsauce šajā regulā.

3. *IPA III* piešķir finansējumu darbībām, ko īsteno un pārvalda saskaņā ar Regulu (ES) 2021/817. Minētā finansējuma izmantošanai piemēro Regulu (ES) 2021/817. Šajā nolūkā *IPA III* ieguldījumu iekļauj vienotajā plānošanas dokumentā, kas minēts Regulas (ES) 2021/947 13. panta 6. punktā un pieņemts saskaņā ar minētajā regulā noteiktajām procedūrām. Šajā plānošanas dokumentā iekļauj indikatīvu minimālo summu, kas jāpiešķir darbībām, kuras ir izveidotas saskaņā ar Regulu (ES) 2021/817.

4. Palīdzību saskaņā ar šo regulu var sniegt tāda veida darbībām, kas ir paredzētas saskaņā ar Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu, kuru konkrētie mērķi un atbalsta darbības joma izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1058¹, Eiropas Sociālo fondu Plus, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1057², un Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai, kas jāizveido ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1305/2013 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1307/2013.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1058 (2021. gada 24. jūnijs) par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu (OV L 231, 30.6.2021., 60. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1057 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013 (OV L 231, 30.6.2021., 21. lpp.).

5. Eiropas Reģionālās attīstības fonds sniedz ieguldījumu programmās vai pasākumos, kuru mērķis ir pārrobežu sadarbība starp I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem un vienu vai vairākām dalībvalstīm. Komisija pieņem šīs programmas un pasākumus saskaņā ar šīs regulas 17. panta 3. punktu. Ieguldījuma summu no *IPA III* līdzekļiem, kas piešķirti pārrobežu sadarbībai ("*IPA III-PRS*"), kā minēts Regulas (ES) 2021/1059 10. panta 3. punktā, nosaka saskaņā ar minēto pantu. *IPA III-PRS* programmas pārvalda saskaņā ar Regulu (ES) 2021/1059.
6. *IPA III* var sniegt ieguldījumu starptautiskās un starpreģionālās sadarbības programmās vai pasākumos, kurus izveido un īsteno saskaņā ar Regulu (ES) 2021/1059, attiecīgā gadījumā ņemot vērā makroreģionālās stratēģijas un jūras baseinu stratēģijas, un kuros piedalās šīs regulas I pielikumā uzskaitītie saņēmēji.

Ja starptautiska un starpreģionāla sadarbības programma vai pasākums saņem atbalstu arī no *NDICI*, priekšfinansējumu izmaksā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/947 22. panta 5. punktu.

7. Vajadzības gadījumā citas Savienības programmas var sniegt ieguldījumu darbībās, kas izveidotas saskaņā ar šīs regulas 9. pantu, ar noteikumu, ka ieguldījums neattiecas uz tām pašām izmaksām. Šī regula var arī palīdzēt īstenot saskaņā ar citām Savienības programmām izveidotos pasākumus, ar noteikumu, ka ieguldījums neattiecas uz tām pašām izmaksām. Šādos gadījumos darba programmā, kas attiecas uz šīm darbībām, nosaka piemērojamos noteikumus.
8. Lai nodrošinātu Savienības finansējuma saskaņotību un efektivitāti vai lai veicinātu reģionālo sadarbību, Komisija pienācīgi pamatotos gadījumos var nolemt attiecināt 9. panta 1. punktā minētos rīcības plānus un pasākumus arī uz valstīm, teritorijām vai reģioniem, kuri citādi nebūtu tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar 3. panta 1. punktu, ar noteikumu, ka īstenojamajam plānam vai pasākumam ir globālas, reģionālas vai pārrobežu iezīmes.

II nodaļa

Stratēģiskā plānošana

6. pants

Politikas satvars un vispārīgie principi

1. Paplašināšanās politikas satvars, ko noteikusi Eiropadome un Padome, nolīgumi, kas nosaka juridiski saistošas attiecības ar I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem, kā arī Eiropas Parlamenta rezolūcijas, Komisijas paziņojumi un kopīgi Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos paziņojumi veido vispārējo politikas satvaru šīs regulas īstenošanai. Komisija nodrošina palīdzības saskaņā ar šo regulu un paplašināšanās politikas regulējuma saskaņotību.
2. Lai sasniegtu 3. panta 2. punktā minētos konkrētos mērķus, *IPA III* programmas un darbības integrē horizontālas klimata pārmaiņu, vides aizsardzības, cilvēktiesību un dzimumu līdztiesības prioritātes, lai veicinātu integrētas darbības, kas saskaņotā veidā rada papildu ieguvumus un panāk vairāku mērķu sasniegšanu. Attiecīgā gadījumā programmās un darbībās ņem vērā savstarpējo saikni starp ilgtspējīgas attīstības mērķiem, tostarp miermīlīgas un iekļaujošas sabiedrības mērķiem, kā arī nabadzības mazināšanas mērķiem.

3. Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm sniedz ieguldījumu Savienības saistību īstenošanā attiecībā uz lielāku palīdzības sniegšanas pārredzamību un pārskatatbildību, tostarp, ar tīmeklī balstītu datubāzu starpniecību darot pieejamu informāciju par palīdzības apjomu un sadalījumu, un nodrošina to, ka dati ir salīdzināmi un tiem var viegli piekļūt, tos var kopīgi izmantot un publicēt.
4. Komisija un dalībvalstis sadarbojas, lai nodrošinātu saskaņotību, un tiecas novērst dublēšanos starp palīdzību saskaņā ar šo regulu, un citiem Savienības, dalībvalstu un Eiropas Investīciju bankas grupas sniegtās palīdzības veidiem, saskaņā ar noteiktajiem principiem darbības koordinācijas stiprināšanai ārējās palīdzības jomā, tostarp, izmantojot ciešāku koordināciju ar dalībvalstīm vietējā līmenī, un izmantojot politikas un procedūru, jo īpaši starptautisko attīstības efektivitātes principu, saskaņošanu. Šādā koordinācijā iekļauj regulāras un savlaicīgas konsultācijas, biežu informācijas apmaiņu dažādajos palīdzības cikla posmos un iekļauj iekļaujošas sanāksmes, kuru mērķis ir palīdzības koordinēšana, tostarp vietējā līmenī, un tā veido būtisku posmu Savienības un dalībvalstu plānošanas procesos.

5. Atbilstīgi iekļaujošas partnerības principam vajadzības gadījumā Komisija nodrošina, ka ar attiecīgajām I pielikumā uzskaitīto saņēmēju ieinteresētajām personām, to skaitā pilsoniskās sabiedrības organizācijām, vietējām un reģionālām iestādēm, attiecīgā gadījumā notiek pienācīga apspriešanās un tām ir savlaicīgi nodrošināta piekļuve attiecīgajai informācijai, tādējādi ļaujot tām būt nozīmīgām programmu plānošanas un īstenošanas un ar to saistītos uzraudzības procesos. Komisija mudina veikt koordināciju starp attiecīgajām ieinteresētajām personām.

Tiek stiprinātas pilsoniskās sabiedrības organizāciju spējas, tostarp attiecīgā gadījumā pilsoniskās sabiedrības organizāciju kā tiešo palīdzības saņēmēju spējas.

6. Sadarbībā ar dalībvalstīm Komisija veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu koordināciju un papildināmību ar daudzpusējām un reģionālām organizācijām un iestādēm kā, piemēram, starptautiskām organizācijām un finanšu iestādēm, un aģentūrām un ārpus Savienības esošiem līdzekļu devējiem.

III nodaļa

Īstenošana

7. pants

IPA plānošanas satvars

1. Saskaņā ar šo regulu sniegtā palīdzība balstās uz *IPA* plānošanas satvaru, lai īstenotu 3. panta 2. punktā minētos konkrētos mērķus un tematiskās prioritātes, kas minētas 3. panta 3. punktā un sīkāk izklāstītas II un III pielikumā. Komisija izstrādā *IPA* plānošanas satvaru visam 2021.–2027. gada DFS laikam.
2. Eiropas Parlaments un Padome apstiprina ikgadējās apropriācijas, ievērojot 2021.–2027. gada DFS robežvērtības.
3. *IPA* plānošanas satvaru izstrādā saskaņā ar politikas satvaru un vispārīgajiem principiem, kas izklāstīti 6. pantā, un tajā pienācīgi ņem vērā attiecīgās valstu stratēģijas un nozaru politiku.
4. *IPA* plānošanas satvarā iekļauj indikatīvu Savienības finansējuma sadalījumu attiecīgi pa tematiskajām jomām saskaņā ar konkrētajiem mērķiem, kas minēti 3. panta 2. punktā, un pa gadiem, neskarot iespēju apvienot palīdzību dažādu konkrēto mērķu sasniegšanas veicināšanai.

5. *IPA* plānošanas satvarā iekļauj rādītājus, lai novērtētu virzību uz 3. panta 2. punktā minēto konkrēto mērķu sasniegšanu. Šie rādītāji saskan ar IV pielikumā minētajiem galvenajiem snieguma rādītājiem.
6. Komisija veic ikgadēju novērtējumu par *IPA* plānošanas satvara īstenošanu, ņemot vērā 6. pantā minētā politikas satvara izmaiņas un pamatojoties uz rādītājiem, kas minēti šā panta 5. punktā. Šis novērtējums ietver arī aktuālo stāvokli attiecībā uz atvēlētajiem un plānotajiem piešķirumiem I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem un par to, kā ir īstenoti 8. pantā minētie uz sniegumu balstīta pieeja un taisnīgas daļas princips. Komisija šo novērtējumu iesniedz komitejai, kas minēta 17. pantā.
7. Pamatojoties uz 6. punktā minēto ikgadējo novērtējumu, Komisija attiecīgā gadījumā var ierosināt pārskatīt *IPA* plānošanas satvaru. Turklāt Komisija var pārvērtēt *IPA* plānošanas satvaru pēc Regulas (ES) 2021/947 42. pantā minētā starpposma novērtējuma, un vajadzības gadījumā to pārskatīt. Jebkuru *IPA* plānošanas satvara pārvērtēšanu veic saskaņā ar 8. punktā minēto procedūru.
8. Neskarot 9. punktu, Komisija pieņem *IPA* plānošanas satvaru ar īstenošanas aktu. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 17. panta 3. punktā.

9. Komisija pieņem plānošanas satvaru pārrobežu sadarbībai ar dalībvalstīm saskaņā ar 17. panta 3. punktu.

8. pants

Palīdzība saņēmējiem, snieguma novērtējums un taisnīgas daļas princips

1. Saskaņā ar šo regulu sniegtās palīdzības pamatā vajadzētu būt gan uz sniegumu balstītai pieejai, gan taisnīgas daļas principam, kā izklāstīts 2., 3. un 4. punktā.
2. Palīdzības mērķis ir nodrošināt progresu attiecībā uz visiem I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem, un palīdzība ir mērķtiecīga un pielāgota konkrētām saņēmēju situācijām, ņemot vērā jebkādos turpmākos centienus, kas ir vajadzīgi, lai sasniegtu šīs regulas mērķus. Minēto saņēmēju vajadzības un spējas ņem vērā saskaņā ar taisnīgas daļas principu, lai izvairītos no nesamērīgi zema palīdzības līmeņa salīdzinājumā ar citiem saņēmējiem.
3. Palīdzība ir diferencēta pēc apjoma un intensitātes atbilstoši I pielikuma uzskaitīto saņēmēju sniegumam, jo īpaši atbilstīgi to apņēmībai īstenot reformas un progresam to īstenošanā, kā arī saskaņā ar to vajadzībām.
4. Izvērtējot I pielikumā uzskaitīto saņēmēju sniegumu un pieņemot lēmumu par sniedzamo palīdzību, īpašu uzmanību pievērš centieniem, kas veikti tiesiskuma un pamattiesību ievērošanas, demokrātijas institūciju stiprināšanas un valsts pārvaldes reformas, kā arī ekonomikas attīstības un konkurētspējas jomā.

5. Ja I pielikumā minētais saņēmējs būtiski regresē vai pastāvīgi neuzrāda progresu pazīmes šā panta 4. punktā minētajās jomās, ko mēra ar 7. panta 5. punktā minētajiem rādītājiem, palīdzības tvērumu un intensitāti attiecīgi pielāgo saskaņā ar 6. punktu, tostarp proporcionāli samazinot finansējumu un novirzot to tādā veidā, lai izvairītos no tā, ka tiek apdraudēts atbalsts pamattiesību, demokrātijas un tiesiskuma uzlabošanai, tostarp atbalsts pilsoniskajai sabiedrībai un vajadzības gadījumā arī sadarbībai ar vietējām iestādēm. Ja progress ir atsākts, palīdzību arī attiecīgi pielāgo saskaņā ar 6. punktu, lai turpinātu atbalstīt minētos centienus.
6. Par palīdzību saņēmējiem, kas uzskaitīti I pielikumā, lemj 9. pantā minēto pasākumu ietvaros.

9. pants

Īstenošanas pasākumi un metodes

1. Palīdzību saskaņā ar šo regulu īsteno tiešā pārvaldībā vai netiešā pārvaldībā atbilstoši Finanšu regulai, izmantojot gada vai daudzgadu rīcības plānus un pasākumus, kas minēti Regulas (ES) 2021/947 II sadaļas III nodaļā. Komisija, izmantojot īstenošanas aktus, pieņem rīcības plānus un pasākumus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 17. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru. Šai regulai piemēro Regulas (ES) 2021/947 II sadaļas III nodaļu, izņemot minētās regulas 28. panta 1. punktu.

2. Pāreju no tiešas finansējuma pārvaldības, ko veic Komisija, uz netiešu pārvaldību, ko veic I pielikumā uzskaitītie saņēmēji, veic pakāpeniski un ņemot vērā attiecīgās minēto saņēmēju spējas, kā arī ievērojot labas pārvaldības principus. Komisija veic piemērotus uzraudzības pasākumus, lai attiecīgajā gadījumā nodrošinātu Savienības finanšu interešu aizsardzību. Komisija minēto pāreju var arī anulēt, ja kāds I pielikumā uzskaitītais saņēmējs nepilda attiecīgos Finanšu regulā noteiktos pienākumus, principus, mērķus un noteikumus.
3. Eiropas Parlaments var rīkot regulāru viedokļu apmaiņu ar Komisiju par savām palīdzības programmām, pievēršoties tādiem jautājumiem kā spēju veidošana, tostarp ar to saistītā mediācija un dialogs, un vēlēšanu novērošana.
4. Rīcības plānus, kas noteikti šajā regulā, var pieņemt uz laikposmu, kas nepārsniedz septiņus gadus.
5. Budžeta atbalsta pamatā ir savstarpēja pārskatatbildība un kopīga apņemšanās ievērot demokrātiju, cilvēktiesības un tiesiskumu, un to sniedz saskaņā ar Finanšu regulas 236. pantu un Regulas (ES) 2021/947 27. pantu. Saskaņā ar *IPA III* īstenotās darbības sniedz atbalstu parlamentārās kontroles un revīzijas spēju attīstīšanai un labākai pārredzamībai un sabiedrības piekļuvei informācijai.

10. pants
Pārrobežu sadarbība

1. Līdz 3 % no finansējuma indikatīvi piešķir pārrobežu sadarbības programmām starp I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem un dalībvalstīm atbilstīgi viņu vajadzībām un prioritātēm.
2. Savienības līdzfinansējuma likme katras prioritātes līmenī nepārsniedz 85 % no pārrobežu sadarbības programmas attiecināmajiem izdevumiem.
3. Priekšfinansējuma līmenis pārrobežu sadarbībai ar dalībvalstīm var pārsniegt Regulas (ES) 2021/1059 51. panta 3. punktā minēto procentuālo daļu un nepārsniedz 50 % no pirmajām trim budžeta saistībām, kas saistītas ar programmu.
4. Ja pārrobežu sadarbības programmas tiek pārtrauktas saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1059 12. pantu, šajā regulā paredzēto atbalstu pārtrauktajai programmai, kas joprojām ir pieejams, var izmantot, lai finansētu citas darbības, kuras ir tiesīgas saņemt atbalstu saskaņā ar šo regulu.

IV nodaļa

Atbilstība

11. pants

Tiesības saņemt IPA III finansējumu

Dalība iepirkuma, dotāciju un godalgu piešķiršanas procedūrās attiecībā uz darbībām, kuras finansē saskaņā ar šo regulu, ir pieejama starptautiskām un reģionālām organizācijām un visām pārējām fiziskām personām, kas ir turpmāk minēto valstu valstspiederīgie, un juridiskām personām, kas ir faktiski iedibinātas:

- a) dalībvalstīs, šīs regulas I pielikumā uzskaitītajās saņēmējvalstīs, valstīs, kuras ir Eiropas Ekonomikas zonas līguma līgumslēdzējas puses, un valstīs, uz kurām attiecas Regulas (ES) 2021/947 I pielikums; un
- b) valstīs, kurām Komisija ir noteikusi savstarpēju piekļuvi ārējai palīdzībai.

Pirmās daļas b) apakšpunkta vajadzībām savstarpēju piekļuvi uz ierobežotu laiku – vismaz vienu gadu – var piešķirt, kad vien valsts ar vienlīdzīgiem noteikumiem atzīst par atbilstīgiem tādus subjektus, kuri pārstāv gan Savienību, gan valstis, kas ir atbilstīgas saskaņā ar šo regulu. Komisija pieņem lēmumu par savstarpēju piekļuvi pēc apspriešanās ar attiecīgo saņēmēju valsti vai valstīm.

V nodaļa

EFIA+ un budžeta garantijas

12. pants

Finanšu instrumenti un garantija ārējām darbībām

1. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/947 31. panta 7. punktu šīs regulas I pielikumā uzskaitītie saņēmēji ir tiesīgi saņemt atbalstu no Eiropas Fonda ilgtspējīgai attīstībai plus (EFIA+) un Ārējās darbības garantijas (ĀDG). EFIA+ un ĀDG darbības finansē saskaņā ar šo regulu, kā paredzēts Regulas (ES) 2021/947 II sadaļas IV nodaļā *mutatis mutandis*, ievērojot šā panta īpašos noteikumus.
2. Komisiju attiecībā uz EFIA+ darbību pārvaldīšanu Rietumbalkānos konsultē īpaša stratēģiskā padome (“stratēģiskā padome”).
3. Stratēģiskā padome konsultē Komisiju par investīciju stratēģisko ievirzi Rietumbalkāniem saskaņā ar EFIA+ un veicina to saskaņošanu ar šajā regulā izklāstītajiem pamatprincipiem, politikas satvaru un mērķiem.

Stratēģiskā padome palīdz Komisijai noteikt vispārējos investīciju Rietumbalkāniem mērķus attiecībā uz ĀDG izmantošanu, lai atbalstītu EFIA+ operācijas, un uzrauga piemērotu un diversificētu ģeogrāfisko un tematisko tvērumu investīciju logiem.

4. Stratēģiskajā padomē ir Komisijas, visu dalībvalstu un Eiropas Investīciju bankas (EIB) pārstāvji.

Eiropas Parlamentam ir novērotāja statuss. Dalība stratēģiskajā padomē var būt atvērta citām attiecīgajām ieinteresētajām personām. Stratēģiskā padome lemj par jebkura jauna locekļa vai novērotāja iekļaušanu.

Neskarot īpašus noteikumus par līdzpriekšsēdētājiem, stratēģisko padomi vada Komisija, un tā, ciktāl iespējams, vienprātīgi pieņem atzinumus.

Dalība stratēģiskās padomes sanāksmēs ir brīvprātīga.

5. Pirms stratēģiskās padomes pirmās sanāksmes Komisija ierosina reglamentu, ko pieņem stratēģiskā padome, tostarp noteikumus par pārstāvju dalību Rietumbalkānu ieguldījumu sistēmā, novērotāju lomu un līdzpriekšsēdētāju iecelšanu.

Stratēģiskās padomes sanāksmju protokolus un darba kārtības publisko pēc to apstiprināšanas.

6. Komisija katru gadu ziņo stratēģiskajai padomei par panākumiem, kas gūti, īstenojot darbības, kas aptver Rietumbalkānus.

VI nodaļa

Uzraudzība, ziņošana un izvērtēšana

13. pants

Uzraudzība, revīzija, izvērtēšana un Savienības finanšu interešu aizsardzība

1. Šai regulai *mutatis mutandis* piemēro Regulas (ES) 2021/947 41. pantu par uzraudzību un ziņošanu. Gada ziņojumā, kas minēts Regulas (ES) 2021/947 41. panta 5. punktā, iekļauj arī informāciju par saistībām un maksājumiem par katru instrumentu (*IPA*, *IPA II* un *IPA III*).
2. Galvenie snieguma rādītāji, ar kuriem uzrauga *IPA III* īstenošanu un virzību ceļā uz 3. pantā izklāstīto konkrēto mērķu sasniegšanu ir izklāstīti šīs regulas IV pielikumā.
3. Attiecībā uz pārrobežu sadarbību ar dalībvalstīm piemēro rādītājus, kas minēti Regulas (ES) 2021/1059 34. pantā.
4. Papildus IV pielikumā uzskaitītajiem rādītājiem *IPA III* palīdzības rezultātos ņem vērā ziņojumus, kas pievienoti Komisijas ikgadējam paziņojumam par Savienības paplašināšanās politiku, un Komisijas novērtējumus par ekonomisko reformu programmām.

5. Papildus Regulas (ES) 2021/947 41. panta 5. un 6. punktā minētajiem elementiem gada ziņojumā iekļauj informāciju par saistībām attiecībā uz konkrētajiem mērķiem, kas ir minēti šīs regulas 3. pantā.
6. Regulas (ES) 2021/947 42. pantu piemēro *mutatis mutandis* attiecībā uz starpposma un galīgo izvērtēšanu.
7. Papildus Finanšu regulas 129. pantam par Savienības finanšu interešu aizsardzību, izmantojot netiešo pārvaldību, šīs regulas I pielikumā uzskaitītie saņēmēji nekavējoties ziņo Komisijai par visiem pārkāpumiem, tostarp krāpšanu, par kuriem ir saņemta primārā administratīvā vai tiesas konstatācija, un Komisiju informē par jebkura saistībā ar šādiem pārkāpumiem uzsākta administratīvā un tiesas procesa gaitu. Šādu ziņošanu veic elektroniski, izmantojot Komisijas izveidoto Pārkāpumu pārvaldības sistēmu.

VII nodaļa

Nobeiguma noteikumi

14. pants

Pilnvaru deleģēšana

Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 15. pantu, lai grozītu II, III un IV pielikumu, un deleģēto aktu, lai papildinātu šo regulu nolūkā noteikt dažus konkrētos mērķus un tematiskās prioritātes palīdzībai kā minēts 3. panta 6. punktā.

15. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Komisijai uz šīs regulas darbības laiku piešķir pilnvaras pieņemt 14. pantā minētos deleģētos aktus.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 14. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
5. Saskaņā ar 14. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

16 pants

Turpmāku īstenošanas noteikumu pieņemšana

Īpašus noteikumus, ar ko nosaka vienotus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, jo īpaši attiecībā uz struktūrām, kas jāizveido, veicot pievienošanās priekšdarbus, un lauku attīstības palīdzību, Komisija pieņem saskaņā ar 17. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

17. pants
Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta komiteja ("*IPA III* komiteja"). Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. *IPA III* komiteja palīdz Komisijai izpildīt 3. pantā minētos mērķus, ņemot vērā ikgadējo novērtējumu, ko sniegusi Komisija saskaņā ar 7. panta 6. punktu un 13. panta 5. punktu.
3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.
4. *IPA III* komitejas reglamentā paredz samērīgu termiņu, dodot komitejas locekļiem praktisku iespēju laikus izskatīt īstenošanas aktu projektus un izteikt savu viedokli saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 182/2011 3. pantu.
5. Ja komitejas atzinums jāsaņem rakstiskā procedūrā, minēto procedūru izbeidz, nepanākot rezultātu, ja atzinuma sniegšanas termiņā tā nolemj komitejas priekšsēdētājs vai to pieprasa vienkāršs komitejas locekļu vairākums.

6. EIB novērotājs piedalās *IPA III* komitejas darbā attiecībā uz jautājumiem, kas saistīti ar EIB.
7. *IPA III* komiteja palīdz Komisijai, un tās kompetencē ir arī tiesību akti un saistības saskaņā ar Regulām (EK) Nr. 1085/2006 un (ES) Nr. 231/2014, kā arī Regulas (EK) Nr. 389/2006 3. panta piemērošana.
8. *IPA III* komitejas kompetencē nav ieguldījumi "*Erasmus+*", kā minēts 5. panta 3. punktā.

18. pants

Informācija, komunikācija un redzamība

1. Saskaņā ar *IPA III* piešķirtā Savienības finansējuma saņēmēji komunikācijas materiālos, kas saistīti ar darbībām, kuras tiek atbalstītas saskaņā ar šo regulu, atzīst Savienības finansējuma izcelsmi un nodrošina tā redzamību, jo īpaši, kad tie popularizē vai paziņo darbības un to rezultātus, redzamā veidā uzsverot no Savienības saņemto atbalstu un tā sniegtos ieguvumus cilvēkiem; un stratēģiski sniedzot dažādām auditorijām, tostarp plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, efektīva un samērīga.

Šajā sakarībā nolīgumos, kas noslēgti ar *IPA III* piešķirtā Savienības finansējuma saņēmējiem, iekļauj attiecīgus pienākumus.

Nolīgumos, kas noslēgti ar I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem, iekļauj principus, kas jāievēro redzamības un komunikācijas darbībās, un minēto darbību mērķus, kā arī skaidru pienākumu aktīvi publiskot informāciju par *IPA III* programmām un darbībām.

Lai uzlabotu komunikācijas pasākumu rezultātus, attiecībā uz pārrobežu sadarbības programmām starp I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem plāno īpašus kopīgos komunikācijas pasākumus.

Darbības saskaņā ar *IPA III*, veic saskaņā ar komunikācijas un redzamības prasībām Savienības finansētās ārējās darbībās un citām attiecīgām pamatnostādnēm.

2. Komisija rīko informācijas un komunikācijas pasākumus saistībā ar *IPA III*, tās darbībām un rezultātiem, jo īpaši vietējā un reģionālā līmenī, lai nodrošinātu Savienības finansiālās palīdzības redzamību. *IPA III* piešķirtie finanšu resursi veicina arī Savienības politisko prioritāšu korporatīvo komunikāciju un ziņošanu sabiedrībai, ciktāl šīs prioritātes ir tieši saistītas ar 3. pantā minētajiem mērķiem.
3. Ar *IPA III* atbalsta stratēģisko komunikāciju un publisko diplomātiju, tostarp cīņu pret dezinformāciju, nolūkā vēstīt par Savienības vērtībām, kā arī par Savienības darbību pievienoto vērtību un ar tām panāktajiem rezultātiem.

4. Komisija dara publiski pieejamu attiecīgu informāciju par visām darbībām, kuras finansē ar šo regulu saskaņā ar Finanšu regulas 38. pantā, tostarp, attiecīgā gadījumā – izmantojot visaptverošu vienotu tīmekļa vietni.
5. Ja drošības problēmu vai politiski jutīgo jautājumu dēļ var būt vēlams vai nepieciešams dažās valstīs vai apgabalos vai konkrētos laikposmos ierobežot komunikācijas un redzamības uzlabošanas pasākumus, mērķauditorija un redzamības rīki, produkti un kanāli, kas izmantojami konkrētas darbības popularizēšanā, tiek noteikti katrā gadījumā atsevišķi, apspriežoties un vienojoties ar Savienību. Visi šādi izņēmumi ir pienācīgi jāpamato, un katrā atsevišķā gadījumā ir jāprecizē un jāierobežo to tvērums. Gadījumos, kad, reaģējot uz pēkšņu krīzi, ir nepieciešama ātra intervence, nav nepieciešams nekavējoties izstrādāt pilnīgu komunikācijas un redzamības plānu. Tomēr šādās situācijās Savienības atbalstu tik un tā pienācīgi norāda jau no paša sākuma.

19. pants
Pārejas noteikumi

1. Šī regula neskar darbību, kas tiek veiktas saskaņā ar Regulām (EK) Nr. 1085/2006 vai (ES) Nr. 231/2014, turpināšanu vai grozīšanu, kuras minētajām darbībām turpina piemērot līdz to slēgšanai. Minētajām darbībām piemēro Regulas (ES) 2021/947 II sadaļas III nodaļu, izņemot tās 28. panta 1. un 3. punktu, kura vietā piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 236/2014¹ 8. panta 4. punktu, 10. panta 1. punktu un 10. panta 3. punktu.
2. Ar *IPA III* finansējumu var segt arī tādas tehniskās un administratīvās palīdzības izdevumus, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu pāreju starp pasākumiem, kuri pieņemti saskaņā ar *IPA II*, un pasākumiem, kuri pieņemti saskaņā ar *IPA III*, kā arī jebkādas darbības, kas saistītas ar pirmspievienošānās palīdzības pēctecības programmas sagatavošanu.
3. Lai varētu pārvaldīt darbības, kuras netiek pabeigtas līdz 2027. gada 31. decembrim, 4. panta 2. punktā paredzēto izmaksu segšanai Savienības budžetā vajadzības gadījumā var iekļaut apropriācijas arī pēc 2027. gada.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 236/2014 (2014. gada 11. marts), ar ko paredz kopīgus noteikumus un procedūras, lai īstenotu Savienības instrumentus ārējās darbības finansēšanai (OV L 77, 15.3.2014., 95. lpp.).

20. pants
Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Strasbūrā,

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs

I PIELIKUMS

Albānijas Republika

Bosnija un Hercegovina

Islande

Kosova *

Melnkalne

Serbijas Republika

Turcijas Republika

Ziemeļmaķedonijas Republika

* Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/1999 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

II PIELIKUMS

TEMATISKĀS PRIORITĀTES ATBALSTAM

Ar atbalstu attiecīgā gadījumā var tikt risinātas šādas tematiskās prioritātes.

- a) **Jau agrā posmā izveidot un veicināt tādu iestāžu pienācīgu darbību, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu tiesiskumu, un turpmāk konsolidētu demokrātijas institūcijas.**

Intervences darbību mērķis šajā jomā ir: izveidot neatkarīgas, pārskatatbildīgas, objektīvas, profesionālas, depolitizētas un efektīvas tiesu sistēmas, tostarp, izmantojot pārredzamu un uz nopelniem balstītu pieņemšanu darbā, izvērtēšanas un paaugstināšanas sistēmas un efektīvas disciplinārās procedūras pārkāpumu gadījumos, un veicinot tiesu iestāžu sadarbību; nodrošināt tiesu iestāžu pieejamību; veicināt policijas sadarbību un informācijas apmaiņu; izstrādāt efektīvus instrumentus, lai novērstu un apkarotu organizēto noziedzību, cilvēku un kājnieku ieroču un vieglo ieroču tirdzniecību, migrantu kontrabandu, narkotiku tirdzniecību, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju/terorisma finansēšanu un korupciju; atbalstīt sadarbību ar Savienību terorisma apkarošanā un radikalizācijas novēršanā; un veicināt un aizsargāt cilvēktiesības, tostarp nediskrimināciju un dzimumu līdztiesību, bērna tiesības, minoritātēm piederošu personu, tostarp nacionālo minoritāšu un romu, tiesības, kā arī lesbiešu, geju, biseksuāļu, transpersonu un interseksuāļu tiesības un pamatbrīvības, ieskaitot vārda brīvību, plašsaziņas līdzekļu brīvību, pulcēšanās un biedrošanās brīvību un datu aizsardzību.

- b) **Stiprināt spēju risināt ar migrāciju saistītās problēmas reģionālā un starptautiskā līmenī.** Intervences darbību mērķis šajā jomā ir: nozīmīgas informācijas kopīgošana, robežu un migrācijas pārvaldības spēju turpmāka konsolidācija, starptautiskās aizsardzības pieejamības nodrošināšana, robežkontroles uzlabošana un centieni vērsties pret neatbilstīgu migrāciju un pievēršanās piespiedu pārvietošanai.
- c) **Uzlabot stratēģiskās komunikācijas spējas, tostarp saziņu ar sabiedrību par reformām, kas nepieciešamas, lai izpildītu kritērijus dalībai Savienībā.** Centienu mērķis šajā jomā ir atbalstīt neatkarīgu un plurālistisku plašsaziņas līdzekļu turpmāku attīstību un plašsaziņas līdzekļu lietotprasmi, un tie *inter alia* ir līdzeklis, ar ko veidot spējas kiberdrošības jomā, un palielināt valsts un sabiedrības noturību pret dezinformāciju un citiem hibrīddraudu veidiem.
- d) **Uzlabot labu pārvaldību un reformēt valsts pārvaldi saskaņā ar valsts pārvaldes principiem.** Intervences darbību mērķis ir: stiprināt valsts pārvaldes reformu satvarus, tostarp publiskā iepirkuma jomā; uzlabot stratēģisko plānošanu, kā arī iekļaujošu un uz pierādījumiem balstītu politikas un tiesību aktu izstrādi; veicināt civildienesta profesionalizāciju un depolitizāciju, iekļaujot meritokrātijas principus; veicināt pārredzamību un pārskatatbildību; uzlabot pakalpojumu kvalitāti un sniegšanu, tostarp atbilstīgas administratīvās procedūras un uz iedzīvotājiem vērstas e-pārvaldes izmantošanu; stiprināt publisko finanšu pārvaldību; un uzlabot labas kvalitātes statistikas sagatavošanu.

- e) **Fiskālās un ekonomikas pārvaldības stiprināšana.** Intervences darbību mērķis ir: atbalstīt ekonomisko reformu programmu īstenošanu un sistemātisku sadarbību ar starptautiskajām finanšu iestādēm attiecībā uz ekonomikas politikas pamatprincipiem un stiprināt ekonomikas institūcijas; uzlabot spēju stiprināt makroekonomikas stabilitāti un sociālo kohēziju; atbalstīt ilgtspējīgu attīstību un virzību uz funkcionējošu tirgus ekonomiku, kas spēj izturēt konkurences spiedienu un tirgus konjunktūru Savienībā; un virzīties uz kopējo reģionālo tirgu.
- f) **Labu kaimiņattiecību, reģionālās stabilitātes un savstarpējās sadarbības visu aspektu stiprināšana.**
- g) **Stiprināt Savienības un tās partneru spēju novērst konfliktus, veicināt mieru un risināt pirmskrīzes un pēckrīzes vajadzības,** tostarp, izmantojot: agrīno brīdināšanu un uz iespējamu konfliktu vērstu risku analīzi; veicināt cilvēku savstarpējās attiecības, samierināšanu, miera veidošanas un uzticības veidošanas pasākumus, iniciatīvas, kas veicina izlīgumu, pārejas tiesiskumu, patiesības meklēšanu, reparācijas un neatkārtotānās garantijas (piemēram, *RECOM*); un atbalstīt spēju veidošanu, lai atbalstītu drošības un attīstības (*CBSD*) darbības saskaņā ar Regulas (ES) 2021/947 9. pantu.

- h) **Stiprināt spējas, neatkarību un plurālismu I pielikumā uzskaitīto saņēmēju pilsoniskās sabiedrības organizācijām** un sociālo partneru organizācijām, tostarp profesionālām apvienībām, un veicināt tīklu veidošanos visos līmeņos starp Savienībā izvietotām organizācijām un starp I pielikumā minētajiem saņēmējiem, ļaujot tiem iesaistīties efektīvā dialogā ar publiskiem un privātiem dalībniekiem.
- i) **Veicināt saņēmēju noteikumu, standartu, politikas un prakses saskaņošanu ar Savienības noteikumiem, standartiem, politiku un praksi**, tostarp ar publiskā iepirkuma un valsts atbalsta noteikumiem.
- j) **Veicināt dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm.** Intervences darbību mērķis šajā jomā ir izveidot labvēlīgāku vidi sieviešu un meiteņu tiesību īstenošanai un panākt reālus un jūtamus uzlabojumus dzimumu līdztiesības jomā tādās stratēģiskās politikas jomās kā, piemēram, visu veidu ar dzimumu saistītas vardarbības izskaušana; seksuālā un reproduktīvā veselība un tiesības; ekonomiskās un sociālās tiesības un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm un meitenēm; vienlīdzīga līdzdalība un vadība; sievietes, miers un drošība; un zaļās un digitālās pārveides dzimumu dimensija, tostarp, atbalstot dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžeta plānošanā.

- k) **Stiprināt izglītības, apmācības un mūžizglītības kvalitāti visos līmeņos un piekļuvi tām, kā arī piedāvāt atbalstu kultūras un radošajām nozarēm un sportam.** Intervences darbību mērķis šajā jomā ir: veicināt vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīvai agrīnajai pirmsskolas izglītībai un aprūpei, pamatzglītībai un vidējai izglītībai; uzlabot pamatprasmju nodrošināšanu; paaugstināt iegūtā izglītības līmeņa rādītājus; novērst intelektuālā darbaspēka emigrāciju; samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu; uzlabot skolotāju apmācību; radīt pilnvērtīgas iespējas bērniem un jauniešiem un panākt, ka viņi var pilnībā izmantot savu potenciālu; attīstīt profesionālās izglītības un apmācības sistēmas un veicināt mācīšanās darbavietā sistēmas, lai atvieglotu pāreju uz darba tirgu, tostarp personām ar invaliditāti; uzlabot augstākās izglītības un pētniecības kvalitāti un nozīmību; un veicināt ar absolventiem saistītas darbības; uzlabot piekļuvi mūžizglītībai un atbalstīt ieguldījumu izglītības un pieejamas apmācības infrastruktūrā, jo īpaši, lai samazinātu teritoriālās atšķirības un veicinātu tādu iekļaujošu izglītību, kurā nepastāv nošķiršana, tostarp, izmantojot pieejamas digitālās tehnoloģijas.

- l) **Veicināt kvalitatīvu nodarbinātību un piekļuvi darba tirgum.** Intervences darbību mērķis šajā jomā ir: risināt augsta bezdarba līmeņa un neaktivitātes problēmas, atbalstot ilgtspējīgu integrāciju darba tirgū, jo īpaši attiecībā uz jauniešiem (it sevišķi tiem, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu), sievietēm, ilgstošiem bezdarbniekiem un visām nepietiekami pārstāvētajām grupām. Ar šiem pasākumiem veicina kvalitatīvu darbvietu radīšanu un atbalsta darba tiesību un standartu efektīvu īstenošanu visā teritorijā atbilstīgi Eiropas sociālo tiesību pīlārā definētajiem galvenajiem principiem un tiesībām. Citas svarīgas intervences darbību jomas ir atbalsts dzimumu līdztiesībai un jaunatnei, un nodarbināmības un produktivitātes veicināšana, darba ņēmēju un uzņēmumu pielāgošanās pārmaiņām, ilgtspējīga sociālā dialoga izveide un darba tirgus iestāžu, piemēram, valsts nodarbinātības dienestu un darba inspekciju, modernizācija un stiprināšana.

- m) **Veicināt sociālo aizsardzību un iekļaušanu un apkarot nabadzību.** Ar intervences darbībām šajā jomā cenšas modernizēt sociālās aizsardzības sistēmas, lai nodrošinātu efektīvu, iedarbīgu un atbilstīgu aizsardzību visos mūža posmos, veicinot pāreju no aprūpes iestādēs uz ģimenē un kopienā balstītu aprūpi, sekmējot sociālo iekļaušanu, veicinot vienlīdzīgas iespējas un novēršot nevienlīdzību un nabadzību. Intervences darbību mērķis šajā jomā ir arī: iekļaut atstumtas kopienas, piemēram, romus; cīnīties pret diskrimināciju dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētisko īpatnību, valodas, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu dēļ, diskrimināciju saistībā ar piederību pie nacionālās minoritātes, diskrimināciju īpašuma, izcelsmes, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ; un uzlabot piekļuvi tādiem cenas ziņā pieejamiem, ilgtspējīgiem un kvalitatīviem pakalpojumiem kā agrīnā pirmsskolas izglītība un aprūpe, mājokļi, veselības aprūpe, būtiski sabiedriski pakalpojumi un ilgtermiņa aprūpe, tostarp, modernizējot sociālās aizsardzības sistēmas.
- n) **Veicināt viedu, ilgtspējīgu, iekļaujošu un drošu transportu, novērst trūkumus svarīgākajās tīkla infrastruktūrās, un uzlabot energoapgādes drošību un enerģijas dažādošanu,** investējot projektos, kuriem ir liela Eiropas pievienotā vērtība. Ieguldījumu prioritāte būtu jānosaka atbilstoši tam, cik lielā mērā tie sekmē *TEN-T* savienojumus ar Savienību, pārrobežu savienojumus un darbvietu radīšanu un veicina ilgtspējīgu mobilitāti, emisijas samazinājumu, pozitīvu ietekmi uz vidi un drošu mobilitāti sinerģijā ar reformām, ko veicina Transporta kopienas līgums. Intervences darbību mērķis enerģētikas jomā ir palielināt energoefektivitāti un ilgtspējīgu enerģijas ražošanu, kā arī dažādot piegādātājvalstis un maršrutus.

- o) **Uzlabot privātā sektora vidi un uzņēmumu, jo īpaši MVU, konkurētspēju**, arī pārdomātu specializāciju, kas ir svarīgākie izaugsmes, darbvietu radīšanas un kohēzijas virzītāji. Prioritāti piešķir ilgtspējīgiem projektiem, kas uzlabo uzņēmējdarbības vidi.
- p) **Uzlabot piekļuvi digitālajām tehnoloģijām un pakalpojumiem un stiprināt pētniecību, tehnoloģiju attīstību un inovāciju**, veicot ieguldījumus digitālajā savienojamībā, digitālajā uzticamībā un drošībā, digitālajās prasmēs un uzņēmējdarbībā, spēju veidošanā pētniecības un inovācijas sistēmās, mobilitātē, pētniecības infrastruktūrā un labvēlīgā vidē, un veicinot tīklu veidošanu un sadarbību.
- q) **Ieguldīt pārtikas apgādes un ūdens nodrošinājumā un drošībā** un uzturēt dažādotas un dzīvotspējīgas zemkopības sistēmas dinamiskās lauku kopienās un lauku rajonos.

- r) **Aizsargāt vidi un uzlabot vides kvalitāti**, novērst vides degradāciju un apturēt bioloģiskās daudzveidības zudumu, veicināt zemes un jūras ekosistēmu un atjaunojamo dabas resursu saglabāšanu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu, veikt ieguldījumus gaisa kvalitātes, ūdens resursu un atkritumu apsaimniekošanā un ilgtspējīgā ķīmisko vielu apsaimniekošanā, veicināt resursu efektīvu izmantošanu, ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu un sekmēt pāreju uz zaļo un aprites ekonomiku, sekmēt siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanu, pastiprināt klimatnoturību un veicināt klimata jomas pasākumu pārvaldību un informāciju un energoefektivitāti. *IPA III* veicina politikas virzienus, kuru mērķis ir atbalstīt pāreju uz resursu ziņā efektīvu, drošu un ilgtspējīgu mazoglekļa ekonomiku un stiprināt noturību pret katastrofām, kā arī katastrofu novēršanu, sagatavotību un reaģēšanu.
- s) **Sadarboties ar I pielikumā uzskaitītajiem saņēmējiem kodolenerģijas izmantošanā mīkstajiem mērķiem veselības, lauksaimniecības un pārtikas nekaitīguma jomās**, nodrošinot pilnīgu atbilstību augstākajiem starptautiskajiem standartiem, kā arī atbalstīt pasākumus, kuri vērsti uz sekām, ar kurām saskaras vietējie iedzīvotāji, kas pakļauti radiācijas avārijai, un kuru mērķis ir uzlabot viņu dzīves apstākļus un veicināt zināšanu pārvaldību, mācības un izglītību ar kodolmateriāliem saistītās jomās. Attiecīgos gadījumos šīs darbības atbilst Eiropas Kodoldrošuma instrumenta darbībām un ir saskaņā ar Regulu (ES) 2021/947.

- t) **Palielināt lauksaimniecības pārtikas nozares un zivsaimniecības nozares spēju izturēt konkurences spiedienu un tirgus konjunktūru**, kā arī progresīvi pielāgoties Savienības noteikumiem un standartiem, vienlaikus cenšoties panākt ekonomiskos, sociālos un vides mērķus līdzsvarotā lauku rajonu un piekrastes zonu teritoriālajā attīstībā.
-

III PIELIKUMS

TEMATISKĀS PRIORITĀTES PALĪDZĪBAI PĀRROBEŽU SADARBĪBAS JOMĀ STARP I PIELIKUMĀ UZSKAITĪTAJIEM SAŅĒMĒJIEM

Lai veicinātu labas kaimiņattiecības, sekmētu Savienības integrāciju un veicinātu sociālekonomisko attīstību, ar palīdzību pārrobežu sadarbībai vajadzības gadījumā var tikt risinātas šādas tematiskās prioritātes:

- a) veicināt pārrobežu nodarbinātību, darbaspēka mobilitāti un sociālo un kultūras integrāciju, *inter alia*: integrējot pārrobežu darba tirgus, tostarp pārrobežu mobilitāti; ar kopīgām vietējās nodarbinātības iniciatīvām; sniedzot informācijas un konsultatīvus pakalpojumus un kopīgu apmācību; veicinot dzimumu līdztiesību; vienlīdzīgas iespējas; integrējot imigrantu kopienas un neaizsargātas grupas; ieguldot valsts nodarbinātības dienestos; atbalstot ieguldījumu sabiedrības veselības un sociālo pakalpojumu jomā;

- b) aizsargāt vidi un veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, klimata pārmaiņu mazināšanu un riska novēršanu un pārvaldību, *inter alia*: izmantojot kopīgu rīcību vides aizsardzības jomā; veicinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, koordinētu jūras telpisko plānošanu, resursu efektīvu izmantošanu un aprites ekonomiku, atjaunojamus energoresursus un pāreju uz drošu un mazoglekļa, videi draudzīgu ekonomiku; uzlabojot gaisa un ūdens kvalitāti, tostarp, uzlabojot saskaņotību ar Eiropas vides standartiem, un atkritumu un ūdens resursu apsaimniekošanu; veicinot ieguldījumus, lai pārvarētu konkrētus apdraudējumus; nodrošinātu noturību pret katastrofām un katastrofu novēršanu, sagatavotību un reaģēšanu uz tām; un pārrobežu upju starptautiskās koordinācijas veicināšana un uzlabošana;
- c) veicināt ilgtspējīgu transportu un uzlabot publiskas infrastruktūras, *inter alia* samazinot izolētību un, lai to panāktu, uzlabojot piekļuvi transportam, digitālajiem tīkliem un pakalpojumiem un ieguldot pārrobežu ūdens, atkritumu un enerģijas sistēmās un iekārtās;
- d) veicināt digitālo ekonomiku un sabiedrību, *inter alia*, ieviešot digitālo savienojamību un attīstot e-pārvaldes pakalpojumus, digitālo uzticamību un drošību, kā arī digitālās prasmes un uzņēmējdarbību;
- e) veicināt tūrismu, jo īpaši ilgtspējīgu tūrismu, un saglabāt un popularizēt kultūras un dabas mantojumu;

- f) ieguldīt jaunatnē, sportā, izglītībā un prasmēs, *inter alia* attīstot un īstenojot kopīgas izglītības, profesionālās apmācības, apmācības shēmas un infrastruktūru, kas atbalsta jauniešu aktivitātes;
 - g) veicināt vietējo un reģionālo pārvaldību un pastiprināt vietējo un reģionālo iestāžu plānošanu un administratīvās spējas;
 - h) veicināt pārrobežu iniciatīvas, lai sekmētu samierināšanu un pārejas tiesiskumu (piemēram, *RECOM*);
 - i) pastiprināt konkurētspēju, uzņēmējdarbības vidi un MVU attīstību, tirdzniecību un investīcijas, *inter alia* veicinot un atbalstot uzņēmējdarbību, jo īpaši MVU uzņēmējdarbību, un attīstot vietējos pārrobežu tirgus un internacionalizāciju, arī veicinot kopējo reģionālo tirgu;
 - j) stiprināt pētniecību, tehnoloģiju attīstību, inovāciju un digitālās tehnoloģijas, *inter alia*, veicinot mobilitāti un kopīgojot cilvēkresursu un pētniecības un tehnoloģiju attīstības infrastruktūras.
-

IV PIELIKUMS

GALVENO SNIEGUMA RĀDĪTĀJU SARAKSTS

Lai palīdzētu novērtēt I pielikumā uzskaitīto saņēmēju progresu un attiecīgā gadījumā gatavību un Savienības ieguldījumu konkrēto *IPA III* mērķu sasniegšanā, izmanto šādu galveno snieguma rādītāju sarakstu.

1. Saliktais rādītājs¹ attiecībā uz politisko kritēriju (avots: Eiropas Komisija).
2. Attieksme pret ES: To iedzīvotāju īpatsvars, kuriem ir pozitīva vispārējā attieksme pret ES (avots: Eiropas Komisija/ES delegācijas).
3. Saliktais rādītājs attiecībā uz tiesību aktu saskaņošanu ar Savienības *acquis* (avots: Eiropas Komisija).
4. Saliktais rādītājs attiecībā uz ekonomisko kritēriju (avots: Eiropas Komisija).
5. Izdevumi sociālajai aizsardzībai kā % no IKP (avots: *Eurostat*) un nodarbinātības līmenis personām vecumā no 20 līdz 64 gadiem un saņēmēja Džini koeficienta izmaiņas laika gaitā (avots: *Eurostat*).

¹ Rādītājs ietver 5 elementus:

- Tiesu iestāžu darbība
- Korupcijas apkarošana
- Cīņa pret organizēto noziedzību
- Vārda brīvība (kas ir pamattiesību elements)
- Valsts pārvaldes reforma.

6. Digitālās prasmes (avots: *Eurostat*).
7. "Uzņēmējdarbības atvieglojums" (avots: Pasaules Banka).
8. Energointensitāte, ko novērtē primārās enerģijas un IKP izteiksmē (avots: *Eurostat*). Atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvars (%) bruto galīgajā enerģijas patēriņā, procentos (avots: *Eurostat*).
9. Ar *IPA III* atbalstu novērstās siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas (tonnas CO₂ ekv.) (avots: Eiropas Komisija). PM10 daļiņu koncentrācijas salīdzinājumā ar ES dienā pieļaujamo robežvērtību (50 µg/m³); (Avots: Eiropas Vides aģentūra).
10. Jūras, sauszemes un saldūdens ekosistēmu teritorijas, uz kurām attiecas a) aizsardzība, b) ilgtspējīga pārvaldība ar *IPA III* atbalstu.
11. Labas kaimiņattiecības, piemēram, izveidotu, oficiālu un īstenotu pārrobežu partnerību skaits, reģionālās tirdzniecības īpatsvars attiecībā pret IKP (Datu avots: valsts statistika, Reģionālās sadarbības padome), to personu skaits, kas vienā dienā šķērso robežu, un to kravu pārvadājumu transportlīdzekļu skaits, kas ik dienas šķērso robežu¹ (Avots: Transporta novērošanas centrs).

Rādītāji attiecīgā gadījumā un, ja iespējams un ja ir pieejami dati, būs sadalīti pēc dzimuma un vecuma.

¹ Dati par pēdējo no minētā būs pieejami vienīgi, sākot ar 2023. gadu.